№ 46 Sobota dnia 27 Marca 1920 r. Rok V.

GŁOS RADOMSKI

Prenumerata w Radomiu: miesięcznie 8 m. — Z odnoszeniem do domu oraz na prowincji 9 m. Numer pojedynczy 50 f.

Adres Redakcji i Administracji: ul. Lubelska № 46. Redakcja otwarta od 11 do 12. Administracja otwarta od 9 do 1 i od 3 do 6 po pol

Ogłoszenia do „Głosu Radomskiego" pochodzące wprost od firm i biur ogłoszeniowych w Warszawie załatwia wyłącznie Centralna Administracja Ogłoszeń Polskiej Prasy Prowincjonalnej Warszawa ul. Zgoda № 1.

OSTATNIE WIADOMOSCI.

TELEGRAMY

z dnia 26 marca.

Komunikat sztabu polskiego.

Front wschodni.

W okolicy jeziora Oswieja oddział nasz wywiadowczy rozbił koncentrującego się nieprzyjaciela, biorąc 80 jeńców 3 karabiny maszynowe. Pod Dzisną usiłował nieprzyjaciel dwukrotnie przeprawić się przez Dźwinę próby te udaremniono. Odrzucony w ostatniej kontrakcji nieprzyjaciel zaatakował ponownie odcinek na północ od Olewska. Oddziały nieprzyjacielskie poniosłszy znaczne straty zostały zmuszone do cofnięcia się. W odpowiedzi na ten atak dokonały nasze oddziały wypadu na Sławeczno, przyczem rozbito znaczne siły nieprzyjacielskie, wzięto kilkunastu jeńców i zdobyto kilka karabinów maszynowych. Dnia wczorajszego po dłuższem bardzo silnem przygotowaniu artyleryjskiem, przeszedł nieprzyjaciel ponownie do ataku na odcinek Jemilczyna, atak został z wielkiemi dla nieprzyjaciela stratami odparty. Tegoż dnia zaatakował nieprzyjaciel znacznemi siłami odcinek naszego frontu od Wankowiec do Wierzbowca, atakując szczególnie uporczywie pozycje pod Wankowcami, Karaczyjowem, Nową Uszycą, Strugą, Wierzbowcem. W zaciętej walce zostały wszystkie ataki odparte. We wczorajszych walkach na Wołyniu zginął śmiercią bohaterską porucznik Stanisław Mrowiec, adjutant sztabowy przy dowództwie frontu.

Z Górnego Śląska.

BYTOM, (PAT). Niektóre pisma niemieckie podawały, że skarbowość Górnego Śląska jest zależna od centralnych władz pruskich. Komisja rządząca ogłosiła wyjaśnienie. Według traktatu przeszedł zarząd finansów w ręce komisji.

BYTOM, (PAT). Rozporządzeniem pruskiego ministra oświaty w seminarjach nauczycielskich na Górnym Śląsku wprowadzona od kwietnia obowiązkowa nauka polskiego.

BYTOM, (PAT). Gornośląska komisja rządząca przekonawszy się, że niemiecka całna służba nie jest zdolna do zwalczania przemytnictwa — postanowiła służbę zorganizować pod swoim kierunkiem. Osoby przybyłe z zagranicy podejrzane o przemytnictwo będą wydalone.

Konferencja komisarzy plebiscytowych.

BYTOM, (PAT). 23 marca odbyła się w Bytomiu konferencja polskich komisarzy plebiscytowych powiatowych pod przewodnictwem głównego komisarza posła Korfantego. Delegaci stwierdzili poprawny stosunek władz koalicyjnych do ludności polskiej.

Z Gdańska.

GDAŃSK, (PAT). Przybyło do Gdańska 150 urzędników kolejowych polskich. Przydzieleni będą do stacji na Pomorzu. Około 50 pozostanie w Gdańsku.

Na Górnym Śląsku.

BYTOM, (PAT). Ze względu na kończący się z końcem marca rok szkolny w szkołach górnośląskich, koła polskich radnych gminnych domagają się wprowadzenia od kwietnia obowiązkowej nauki polskiego.

Przewrót w Niemczech.

BERLIN, (PAT). „Freiheit" donosi, że ustąpienia gabinetu Rzeszy można się spodziewać w ciągu 24 godzin. Toczą się rokowania w sprawie utworzenia gabinetu robotniczego.

LYON, (PAT). W Bawarji, Wirtembergji, w Badeńskiem spokój. W Berlinie w dzielnicach południowych i południowo-wschodnich było kilka starć między cywilnymi i wojskiem Luetwitz, Frotha aresztowani.

BERLIN, (PAT). Na Pomorzu pruskiem uzbrojone bandy napadają majątki ziemskie, grabiąc i dopuszczając się morderstw. Połączenie telefoniczne z resztą państwa zerwane.

PARYŻ, (PAT). Armja powstańcza działająca między Gotha i Erfurtem poddała się bezwzględnie. W Bawarji i Wirtembergji wzmaga się ruch separatystyczny.

PARYŻ, (PAT). „Chicago Tribune" dowiaduje się z Kolonji, że rządy sojusznicze domagać się będą natychmiastowego rozbrojenia robotników Ruhry.

Prowokacje niemieckie.

GDAŃSK. (PAT). Wczoraj wieczorem na stacji Hohenstein żołnierzom polskim, którzy jechali na Pomorze, zastąpiło drogę kilkunastu żołnierzy Siherheitswehru gdańskiego, żądając oddania broni. Polacy odmówili doszło do scysji.

Słowacy nie chcą Czechów

BUDAPESZT, (PAT). Prasa węgierska podaje memorjał Słowaków w którym domagają się oni od Ententy dezaneksji Słowaczyzny od Czechów.

Wylewy na Węgrzech.

BUDAPESZT, (PAT). 2 miljony hektarów ziemi pod wodą, zasiewy zniszczone.

Z Włoch.

RZYM, (PAT). Nitti oświadczył, że w najbliższych dniach złożony będzie parlamentowi projekt zmniejszenia ilościowego armji. Liczebność marynarki doprowadzono ze 122,000 do 132,000.

Francja i Watykan.

PARYŻ, (PAT). Millerand przedstawił rządowi punkt widzenia w sprawie wznowienia stosunków z Watykanem. Obecność ambasadora w Watykanie umożliwi pertraktacje w sprawie mianowania biskupów. Wznowienie nuncjatury w Paryżu nastąpi nieco później.

PARYŻ, (PAT). Z Rzymu donoszą, że francuski "Charge d'affaires" w Watykanie Doulcent złożyli listy uwierzytelniające.

Porozumienie Łotwy z Estonją.

PARYŻ, (PAT). Londyński „Morgenpost" donosi o porozumieniu między Łotwą i Estonją w sprawie terytorjów granicznych. Kwestja załatwiona będzie w trybunale rozjemczym pod przewodnictwem przedstawiciela angielskiego.

Krętactwa niemieckie.

BYTOM, (PAT). Okólniki władz powiatowych muszą wychodzić także po polsku. Landraci wykoszlawiają nawiniejszy tekst polski. Polacy wnieśli protest. Landrat kluczborski usunięty za to, że nie chciał drukować okólników w poprawnym języku polskim.

Wstrzymanie wywozu węgla.

LONDYN, (PAT). Wywóz węgla w Anglji został wstrzymany. Cała produkcja węgla ma być kierowanz do centrów przemysłowych.

Projekty Wilsona.

PARYŻ, (PAT). „Echo de Paris" podaje z Filadelfji informacje, że Wilson wystąpi z żądaniem oddania Konstantynopola Rosji.

Pyrrusowe zwycięstwo.

Rząd Eberta i Bauera odniósł wprawdzie zwycięstwo nad zamachem monarchistów, ale zwycięstwo pyrrusowe. W obronie swej chwycić się musiał środka rewolucyjnego, zorganizował strajk powszechny. Wywołał w ten sposób ruch, którego obecnie nie jest w stanie opanować. Przeciwnicy rządu, komuniści (spartakowcy) i socjaliści niezawiśli skorzystali z sytuacji i dążą—nie przebierając w środkach — do zaprowadzenia dyktatury proletarjatu, czyli rządu sowietów.

Przy tłumieniu bolszewizmu niemieckiego, rząd musi się odwołać do armji, w której przeważają zwolennicy starego ustroju pruskiego. W razie tryumfu orężnego armji po krwawych walkach, reakcja może pójść dalej, niż tego pragnie rząd socjalistyczno-demokratyczny. który wpadłby wówczas w jeszcze większą zależność od czynników wojskowych, jak to było przed zamachem.

Począł się wprawdzie wyłaniać kompromis między robotniczymi związkami zawodowymi, w których przewagę bezwzględną mają niezawiśli socjaliści, a rządem, ale nie ma on wcale cech stałości. Dopuszczenie rad robotniczych do odgrywania roli decydującej w życiu politycznem, nie da się pogodzić z formą rządów konstytucyjnych, opartych na większości parlamentarnej. Społeczeństwo niemieckie, wychowane w dyscyplinie, w posłuszeństwie dla władzy przełożonej, tęskni już niewątpliwie do silnych rządów, wprost do monarchji. Na tem podłożu psychologicznem budowały swe rachuby stronnictwa konserwatywno-nacjonalistyczne, lecz ulegając parciu niecierpliwych kół wojskowych — działały zbyt pospiesznie bez oglądania się na czynniki zewnętrzne i układ stosunków wewnętrznych.

Porównywanie zamachu gen. Lüttwitza z zamachem gen. Korniłowa, który wzmocnił bolszewików i dopomógł do ich tryumfu — nie wytrzymuje krytyki i utrudnia istotną ocenę sytuacji. W każdym jednak razie niebezpieczeństwo bolszewizmu w Niemczech istnieje, a najsilniej przejawia się ono nad Renem w bezpośredniem sąsiedztwie wojsk okupacyjnych.

I junkrzy prusccy i socjaliści radykalni spiskują z bolszewikami, dążąc zgodnie do obalenia traktatu wersalskiego. Ententa musi zatem zwalczać zarówno rząd monarchistów, jak i rząd sowietów i popierać jedynie obecny rząd Eberta i Bauera Rząd ten będzie również dążył do złagodzenia postanowień traktatu, a zarazem do wstrzymania rozbrojenia armji, co motywuje koniecznością zwalczania ruchu komunistycznego. Będzie się również starał o zachowanie Górnego Śląska dla niemiec i o zmianę postanowień w stosunkach polsko niemieckich. Przyszłość pokaże, jakie stanowisko zajmie Ententa wobec tych prób szantażowania przy pomocy bolszewizmu.

Wiadomości polityczne.

Pomimo przerwania rokowań polsko-niemieckich w sprawie komunikacji przez „korytarz polski" pomorski od Prus Wschodnich do Niemiec, rząd polski wydał rozporządzenie w sprawie ułatwiania ruchu i przepisów paszportowych i celnych.

Międzynarodowa komisja plebiscytowa wysłała do dowództwa czesko słowackiego na Spiszu i Orawie następujący rozkaz:

„Zgodnie z rozporządzeniem z dnia 28 lutego b. r. co do ewakuacji Spisza i Orawy, muszą wojska czesko-słowackie, zajmujące teren plebiscytowy, wycofać się w piątek, 26 marca, tak aby wojska francuskie mogły już w sobotę 27 marca zająć Jabłonkę.

—

Gen. Bredow, który się poddał wojskom gen. Iwaszkiewicza z 8000 żołnierzy rosyjskiej armji ochotniczej, przybył do Warszawy w celu rokowań w sprawie swych oddziałów, które zostały internowane.

—

Jak podają z Kamieńca podolskiego, w pow. mohylowskim bolszewicy przeprowadzają mobilizację mężczyn od 17 do 45 roku życia.

—

Międzynarodowa rada pracy na posiedzeniu wtorkowem postanowiła utworzyć międzynarodowe biuro pracy w Genewie. Najbliższa konferencja Rady pracy odbędzie się w Genewie dnia 15 czerwca. Między innemi omawianą będzie sprawa wysłania delegacji do Rosji.

—

Duński minister wojny złożył na posiedzeniu rady ministrów oświadczenie, że ludność pierwszej strefy plebiscytowej w Szlezwigu północnym wyraziła olbrzymią większością głosów życzenie należenia do Danji. Na mocy wyniku plebiscytu obszar pierwszej strefy plebiscytowej został definitywnie przyłączony do Danji. O wyniku plebiscytu urzędowo zawiadomiono rząd niemiecki.

—

Pismo „Action Francaise" podaje, że Niemcy mają zamiar wszcząć wojnę odwetową w r. 1925. Do tego poczyniono już przygotowania. Plan wojenny miał przygotować Ludendorff.

Redaktor tego pisma, Daudet, pisze, iż należy się spodziewać ataku na Francję przez Belgję, zupełnie analogicznie, jak w r. 1914. Podobno Niemcy mają zamiar zastosować jakieś gwałtownie niszczące materjały wybuchowe, którymi będą mogli równać z ziemią wszystkie twierdze.

Żądajcie marek plebiscytowych!

KRONIKA.

Kalendarzyk. *Dziś* Ludgera B. W., Tekli M. *Jutro:* Jana Damasc. B. W. D. Wschód słońca o godzinie 5.56. Zachód o godzinie 6.18.

Radom, 26 marca.

Z miasta i okolicy.

= **Wznowienie ruchu kolejowego.** W nocy z 25 na 26 bm. został wznowiony ruch pociągów osobowych. Pociągi nr. 11 i 12 bezpośredniej komunikacji Warszawa—Kraków, 23 i 24 Granica—Dęblin z wagonami bezpośr. komunikacji Granica—Warszawa zaczęły znowu kursować. W kierunku Strzemieszyce—Sosnowiec Radomski nr. 211, 212, 213 i 214) i Strzemieszyce—Sosnowiec Wiedeński (nr. 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417 i 418) kursują również.

Na linjach bocznych Kielce—Częstochowa pociągi nr. 511 i 514, Dęblin—Łuków nr. 811 i 812, Lublin—Łuków nr. 976 i 983, Lublin—Rozwadów nr. 1011 i 1014 kursują w poniedziałki, środy i piątki. Na linji Skarżysko—Koluszki 613, 614 i Skarżysko—Tarnobrzeg 713 i 714 kursują we wtorki, czwartki i soboty. Przepustki nie są już potrzebne.

Dodać tu należy, że pociąg nr. 11 od nocy z dnia 26 na 27 będzie kursować w innej porze. Odjazd z Warszawy Brzeskiej o 17·40 tj. o 5·40 popoł., do Radomia przychodzi o 22·56 tj. o 10·56 wieczorem. Odchodzi z Radomia o 23·11 tj. o 11·11 wieczorem.

Oprócz pociągów wyżej wskazanych kursować będą pociągi nr. 51 i 52 (Dęblin—Granica), 53 i 54 (Dęblin—Chełm), nr. 7 i 8 bezpośredniej komunikacji Warszawa—Lwów przez Dęblin—Lublin—Rozwadów i pociąg nr. 15 i 16 bezpośr. kom. Warszawa—Lwów przez Dęblin—Lublin—Rejowiec—Bełżec.

= **Ospa naturalna w Radomiu.** Wydział zdrowia publicznego m. Radomia zanotował w ostatnich dniach dziesięć przypadków ospy naturalnej wśród mieszkańców naszego miasta. Ponieważ walka z ospą wymaga umieszczenia chorych w szpitalach specjalnych, lub zupełnie izolowanych oddziałach szpitala ogólno epidemicznego, Wydział zdrowia zwrócił się z odpowiednim przedstawieniem do Związku Specjalnego do spraw szpitalnictwa na m. Radom i powiat radomski, a jednocześnie za naszem po średnictwem wzywa ludność miasta do natychmiastowego zaszczepienia ochronnego nietylko tych, którzy dotychczas nie byli szczepieni, ale i wszystkich tych, którym ospa szczepioną była przed siedmiu laty więcej laty.

= **Ogólne zebranie doroczne** Stowarzyszenia Polaków--Pracowników instytucji państwowych, komunalnych i społecznych w Radomiu odłożone zostało z powodu braku quorum na dzień 23 marca (niedziela) o godz. 4 popoł. Ponieważ porządek dzienny poza sprawozdaniem za rok ubiegły obejmuje bardzo ważną sprawę dalszego istnienia Stowarzyszenia lub też likwidacji tegoż, więc Zarząd prosi członków o jaknajliczniejsze stawienie się na to zebranie do lokalu Towarzystwa Śpiewaczego „Lutnia" (Lubelska 46), jako prawomocne bez względu na liczbę obecnych członków. Zarząd. 4317—1

= **Teatr „Czary"** wystawia od dziś tylko przez trzy dni „Pogoń za szczęściem", dramat w 6-ciu aktach, pełen zadziwiających efektów scenicznych, największe arcydzieło 1920 r. Bog.ta wystawał Nadzwyczajna technikal

Obraz posiada niebywałe atrakcje. Wybuch gazów niweczy 15.000 istot ludzkich. W ogrodzie Afrodyty roztacza czar swych powabów najpiękniejsza kobieta świata. Pełna tajemniczości Palarnia Opium. Piekło podziemnej fabryki stanowi cud reżyserji i techniki.

Dla uniknięcia tłoku przy kasie bilety nabywać można wcześniej w kantorze teatru „Czary" na wszystkie trzy seanse od godziny 12-ej do 3 ej w południe. Początek I-go seansu o g. 6, II-go o $7\frac{1}{2}$ i III-go o 9 wieczorem.

4323—1

= **Potrzebny** zaraz pokój oddzielny z umeblowaniem dla inteligentnej kobiety. Łaskawe oferty prosimy składać w redakcji naszego pisma.

= **Zarząd Ochrony** pierwszej Radomskiego Towarzystwa Dobroczynności składa serdeczne podziękowanie p. dr. Fiszerowi za zebranie do skarbonki na rzecz naszych dzieci mk. 28 fen. 50 i kor. 190.

= **Paserzy.** Zaaresztowano Icka Wajngarta, zam. przy ul. Lubelskiej 3, który zajmuje się uliczną wymianą pieniędzy. Wajngarta odesłano do sędziego śledczego I rew. m. Radomia.

W Skaryszewie aresztowano Annę Szymańską ze wsi Klonowiec, gm. Skaryszew, która nie chciała przyjąć pieniędzy rosyjskich Szypowa, a żądała setek Konszyna, stawiała opór przy aresztowaniu i z posterunku policyjnego zbiegła. Aresztowaną wraz z 1800 rb. odstawiono do sędziego śledczego pow. Radomskiego.

Aresztowano Moszka Zajdera, zam. w Przytyku, któremu skonfiskowano 4 worki mąki. Usiłował on przekupić policjanta łapówką w wysokości 100 marek. Łapówkę wraz z zaaresztowanym odesłano do sędziego śledczego 2 rew. m. Radomia.

Z Polski i ze świata.

= **Wysłańcy Herberta Hoovera.** W tych bawił w Warszawie p. Alonso Taylor, specjalnie delegowany przez Herberta Hoovera do Polski, celem zaznajomienia się z akcją dożywiania dzieci, prowadzoną przez PKPD. przy współudziale Amerykańskiego Wydziału Ratunkowego. Towarzyszył mu p. Walter, L. Brown, szef londyńskiego biura Amerykańskiego Wydziału Ratunkowego (Fundacja dla dzieci Europy).

Wysłańcy Hoovera po kilkudniowym pobycie w Warszawie wynieśli jaknajlepsze wrażenia, co pozwala mniemać, iż przyczynią się do przedstawienia we właściwym świetle potrzeby pomocy dla Polski. Zebrali oni w tym celu szereg danych cyfrowych, które zużytkowane zostaną w Ameryce.

= **Kurs deklamacji.** Dnia 7 i 8 kwietnia urządza Związek Teatrów Ludowych dwudniowy kurs deklamacji w Warszawie dla zespołów kierowników teatrów ludowych wiejskich i robotniczych. Zgłoszenia przyjmuje biuro Związku Teatrów Ludowych (ul. Kopernika 30). Bliższe szczegóły co do programu i opłaty od kierowników — podane będą później.

Dnia 9 kwietnia odbędzie się pierwsze zebranie ogólne delegatów Kół Związku Teatru Ludowego.

= **Nowe pismo.** Centralny Związek Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów wydawać będzie od dnia 1 kwietnia rb. organ swój p. t. „Przegląd Gospodarczy". Redakcję nowego czasopisma, które wychodzić będzie dnia 1 i 15 każdego miesiąca, objął dr. Edward Rose.

OFIARY
Złożone w Administr. „Głosu Radomskiego"

Sprostowanie.

W Numerze 43 „Głosu Radoms." omyłkowo wydrukawano:

Na plebiscyt Gustaw Stankowski zamiast k. 100 mk. 100.

Zamiast znalezione F. Gantner mk. 8—F. Jantner.

Na Czerwony Krzyż szkoła Kopernika zamieszczono podwójnie mk. 42, k. 8.

Sejmik Radomski od pracowników swoich z Wydziału Powiatowego, Biura Handlowego i Wydziału Drogowego składa za miesiąc luty r. b. na żoł. pol. 324 mk. i na plebiscyt 324 mk. Razem 648 marek.

Redaktor: Wojciech Biega. Druk „J. K. Trzebiński" — Radom. Wydawnictwo Gazety: „Głos Radomski".